

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 24 - 25 marca 2012 r. na kierunku *ekonomia*
prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia realizowanych
w Wydziale Zamiejscowym w Tarnowskich Górach
Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA

członkowie:

- dr hab. Bogusław Plawgo – członek PKA
- dr hab. Wojciech Downar – ekspert PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny
- Ewa Trzeciak – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja w Wydziale Zamiejscowym w Tarnowskich Górach Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2011/2012. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, hospitacji zajęć dydaktycznych, wybranych losowo prac dyplomowych a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, nauczycielami akademickimi oraz pozostałymi pracownikami, a także studentami Wydziału Zamiejscowego w Tarnowskich Górach

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1).

Ważnym argumentem utworzenia w Wydziale Zamiejscowym w Tarnowskich Górach kierunku studiów *ekonomia* była - w opinii Władz Uczelni i Wydziału – realizacja strategii Uczelni, której strategicznym zadaniem był rozwój Uczelni i współpraca z otoczeniem społeczno- gospodarczym uwzględniająca potrzeby rynku pracy. Ponadto za utworzeniem tego kierunku przemawiały także możliwości inwestycyjne Uczelni oraz wieloletnia jej współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego w Tarnowskich Górach. W programach rozwoju Tarnowskich Gór i okolic zaistniała konieczność zmian funkcji miasta i regionu. Bliskość lotniska w Pyrzowicach, największa w Polsce kolejowa stacja towarowa stworzyły możliwości dla rozwoju różnego rodzaju podmiotów zgłaszających zapotrzebowanie na wysokokwalifikowaną kadrę. Wydział Zamiejscowy w Tarnowskich Górach obejmuje swoim

zasięgiem również powiat lubliniecki, gdzie do tej pory brak jest jakichkolwiek form kształcenia na poziomie wyższym, a zatem umożliwia młodzieży zdobycie kwalifikacji na poziomie wyższym. Władze Uczelni po uzyskaniu od władz regionalnych i lokalnych Tarnowskich Gór deklaracji o współpracy podjęły niezbędne działania, aby uzyskać stosowne uprawnienia do prowadzenia kierunku *ekonomia*

Procedura związana z utworzeniem w Wydziale Zamiejscowym w Tarnowskich Górach kierunku *ekonomia* pojawiła się roku 2004 jako Uchwała Nr 2/24.09.2004 Senatu z dnia 24 września 2004 r. Zgodnie z treścią tej uchwały Senat upoważnił Rektora do złożenia wniosku do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o utworzenie w Tarnowskich Górach Wydziału Zamiejscowego i nadanie uprawnień do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* (decyzja Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 grudnia 2004 r. na utworzenie w Tarnowskich Górach wydziału zamiejscowego i prowadzenie w nim studiów pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia*). W czasie wizytacji przedstawiono protokół z posiedzenia Senatu wraz z listą obecności w powyższej sprawie. W posiedzeniu brał udział tylko 1 przedstawiciel studentów. Natomiast interesariusze zewnętrzni brali aktywny udział w inicjatywie powoływania Wydziału Zamiejscowego oraz kierunku *ekonomia*.

WSZiA posiada opracowaną strategię rozwoju na dwóch poziomach. Na poziomie Uczelni Uchwałą Senatu nr 1/11/2011 z dnia 15.11.2011 została wprowadzona "Strategia rozwoju WSZiA w Opolu na lata 2011 - 2016". W dokumencie tym zatwierdzona została jednocześnie misja Uczelni, z którego wynika, iż „*Misją WSZiA jest prowadzenie badań i zapewnienie kształcenia na najwyższym poziomie, zgodnie z kryteriami horyzontalnymi zawartymi w polityce społeczno-gospodarczej Unii Europejskiej, dostosowanymi do wymogów rynku pracy i potrzeb społecznych.*

Natomiast na poziomie Wydziału Zamiejscowego w Tarnowskich Górach został opracowany projekt strategii na lata 2012-2016. Rozwiązanie takie należy uznać za właściwe, ponieważ niektóre z założeń strategii Wydziału uwzględniają specyfikę regionu, w szczególności specyfikę rynku pracy i pozycjonują Wydział w środowisku lokalnym (m.in. część strategii dotyczy obszaru "Stosunki z otoczeniem", dla którego sformułowane są specyficzne cele i działania, które dotyczą miejsca Wydziału w środowisku lokalnym). W tym zakresie Wydział wyraźnie formułuje cele związane z umacnianiem więzi z otoczeniem, uczestnictwem w projektach gospodarczych i animowaniem życia gospodarczego w środowisku lokalnym.

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu (WSZiA) w ramach Wydziału Zamiejscowego w Tarnowskich Górach kształci na kierunku *ekonomia* na studiach I stopnia. Kształcenie prowadzone jest na studiach niestacjonarnych. W roku akademickim 2011/2012 na studiach niestacjonarnych studiuje łącznie na wszystkich latach 216 studentów (64 na I roku, 69 na II roku oraz 83 na III roku).

Przyjęta przez Wydział koncepcja kształcenia odpowiada założeniom strategii. Wydział oferuje kształcenia na specjalnościach, które obejmują szeroki zakres wiedzy. Koncepcja kształcenia Wydziału opiera się na zdobywaniu przez studentów wszechstronnej wiedzy ekonomicznej oraz umiejętności praktycznego jej stosowania. Priorytetem Wydziału jest kształcenia dla potrzeb rynku pracy. Uczelnia może w tym zakresie poszczycić się wysokimi współczynnikami zatrudnialności absolwentów (badania Obserwatorium Rynku Pracy). Założenia koncepcji kształcenia mają również odzwierciedlenie w misji Uczelni. Sposób kształcenia i program nauczania związany jest z przygotowaniem absolwentów do wykonywania zawodu ekonomisty, posiadającego niezbędne kompetencje ekonomiczne,

organizacyjne i społeczne do rozpoczęcia pracy w instytucjach (od instytucji publicznych po przedsiębiorstwa - zgodnie z oferowanymi specjalnościami).

Można stwierdzić, że założona koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest powiązana z misją Uczelni, która sformułowana została na bardzo dużym stopniu uogólnienia ale akcentuje wysoki poziom kształcenia, dostosowanie do potrzeb rynku pracy i potrzeb społecznych oraz - co istotne - uwzględnianie celów polityki rozwojowej Unii Europejskiej.

Oferta kształcenia Wydziału na kierunku *ekonomia* obejmuje trzy specjalności. Studenci mają do wyboru: "Gospodarkę i Administrację Publiczną", "Rachunkowość i Finanse" oraz "Eurologistykę i Transport". Specjalności te są zróżnicowane, czytelne obejmujące szeroki i komplementarny zakres tematyki. Studenci w ramach Uczelni mogą kontynuować naukę na studiach II stopnia na kierunku "zarządzanie". Wydział utrzymuje kontakty z potencjalnymi pracodawcami, co pozwala na bieżąco zbierać informacje zwrotną od pracodawców i elastycznie modyfikować ofertę kształcenia. Zespół oceniający podczas spotkania z kadrą akademicką miał możliwość rozmowy z przedstawicielami pracodawców, którzy wypowiadali się o profilu kształcenia na wydziale.

1.2).

W opracowaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia* biorą udział interesariusze wewnętrzni, do których zaliczyć można władze Uczelni, Wydziału Ekonomicznego w Opolu, Wydziału Zamiejscowego w Tarnowskich Górach, przedstawicieli studentów w Senacie i samorząd studencki. Poszczególne grupy interesariuszy wewnętrznych uczestniczą w procesie ustalania koncepcji kształcenia bezpośrednio (np. władze Wydziału) lub poprzez przedstawicieli (np. w Senacie). Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą na Wydziale procedurą, tj. przez Radę Wydziału. W posiedzeniach organów kolegialnych uczestniczyli studenci, a zatem mieli pośredni wpływ na budowanie programów studiów, w tym w dostosowaniu do KRK. Zainteresowanie studentów studiów niestacjonarnych przekazywaniem informacji z obrad Rad Wydziału było niewielkie. Obowiązujące na Wydziale procedury nie zostały kompleksowo sformalizowane. Brak jest dokumentu potwierdzającego prowadzenie niektórych etapów prac.

Interesariuszami zewnętrznymi są m.in. Izba Gospodarcza "Śląsk", Śląskie Partnerstwo Gospodarcze, Starostwo Powiatowe i Urząd Miasta w Tarnowskich Górach, Rejonowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach i Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach. Kierunek *ekonomia* prowadzi również Wydział Ekonomiczny w Opolu, w związku z tym udział w koncepcji kształcenia mają tacy interesariusze jak Opolska Izba Gospodarcza, Departament Edukacji i Rynku Pracy Urzędu Marszałkowskiego w Opolu, Obserwatorium Rynku Pracy przy WUP Opole. Ponadto Uczelnia podpisała list intencyjny (z dnia 17 lipca 2009) w sprawie partnerstwa lokalnego na rzecz kształcenia ustawicznego, którego sygnatariuszami są 23 instytucje (m.in. WUP, Urząd Marszałkowski, szkoły wyższe, itp.).

Stosowane przez Wydział praktyki w zakresie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi pozwalają stwierdzić, że jest on aktywny w lokalnym i regionalnym środowisku gospodarczo - społecznym (m.in. udział w badaniach rynku pracy, udział w projektach, nagroda samorządów województwa opolskiego i śląskiego dla WSZiA jako instytucji wspierającej rozwój gospodarki rynkowej i edukującej na potrzeby firm), co przekłada się na pozyskanie informacji o potrzebach edukacyjnych otoczenia i pozwala wykorzystać ją w ustalaniu koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* opiera się na budowaniu oferty kształcenia w bezpośrednim związku ze specyfiką gospodarki lokalnej. Wydział posiada własny projekt strategii, w którym formułuje cele związane z umacnianiem więzi z otoczeniem, uczestnictwo w projektach gospodarczych i animowaniem życia gospodarczego w środowisku lokalnym. Priorytetem Wydziału jest kształcenia dla potrzeb rynku pracy. Uczelnia bierze udział w badaniach rynku pracy, które potwierdzają dobre przygotowanie absolwentów do pracy. Oferta Wydziału jest szeroka co do zakresu tematycznego - obejmuje trzy odmienne, charakterystyczne specjalności. Wydział ma możliwość elastycznego kształtowania oferty

1.2) Wydział na rozwiniętą współpracę z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Wydział współpracuje z wieloma instytucjami samorządowymi, rynku pracy, stowarzyszeniami i przedsiębiorstwami. Pod tym względem Wydział jest aktywny w lokalnym środowisku gospodarczym, posiadając wiele wypracowanych relacji, szczególnie z instytucjami samorządowymi. Dobre relacje z otoczeniem przekładają się na pozyskanie informacji zwrotnej o potrzebach edukacyjnych co pozwala wykorzystać ją w ustalaniu koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia*.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1)

Opis sylwetki absolwenta kierunku *ekonomia* obejmujący: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne jest spójny z określonymi efektami kształcenia na poziomie specjalności oraz modułów obejmujących przedmioty podstawowe, kierunkowe oraz specjalnościowe. Efekty specyficzne i szczegółowe znajdują odniesienie do efektów określonych na poziomie kierunku *ekonomia* i uwzględniają wymagania określone w standardach kształcenia. Efekty kierunkowe, w sposób pośredni, sformułowane są w opisach poszczególnych specjalności, w których określone są obszary wiedzy jaką powinien posiadać absolwent, z zaznaczeniem potencjalnych, przyszłych miejsc pracy. Taki opis sporządzony jest dla każdej z trzech prowadzonych specjalności. Z kolei cele i efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów (modułów) zawarte są w trzech dokumentach: w aktualnie obowiązujących sylabusach, w Tabeli 1.2. Raportu samooceny oraz w przygotowywanych według nowych zasad opisach (kartach) przedmiotów. W aktualnie obowiązujących sylabusach przedmiotów tworzących program kształcenia cele i efekty kształcenia opisane są z uwzględnieniem ich właściwej struktury. Sformułowane są one bardzo syntetycznie, określając ogólnie zasób koniecznej wiedzy, umiejętności i kompetencji, z uwzględnieniem efektów, które zostały określone w standardach kształcenia dla przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego. W zakresie przedmiotowych efektów kształcenia ich obecny sposób sformułowania należy uznać za wystarczający według starych zasad. Obecnie Wydział pracuje nad opisem efektów kształcenia według nowych zasad. Senat Uczelni podjął uchwałę w dniu 21 grudnia 2011 r., w której określa wytyczne dla rad wydziałów w sprawie programów kształcenia oraz planów studiów wynikające z KRK. Przyjęto harmonogram działań związanych z wdrażaniem rozwiązań z nimi związanych. Powołana została Komisja ds. Krajowych Ram Kwalifikacji, której zadaniem jest opracowanie kierunkowych efektów

kształcenia. Zamiejscowy Wydział w Tarnowskich Górach może korzystać ze sposobu formułowania efektów kształcenia w kartach poszczególnych przedmiotów dla kierunku *ekonomia* opracowanym na Wydziale Ekonomicznym w Opolu. Dla kierunku *ekonomia* Wydział opracował wstępną wersję efektów kształcenia z uwzględnieniem ich struktury (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne), która została przedstawiona w Raporcie samooceny. Efekty te sformułowane są zgodnie z obowiązującymi zasadami budowy programów kształcenia w ramach KRK, w sposób jasny, z odniesieniami do efektów obszarowych.

Sporządzone karty przedmiotów zawierają precyzyjny opis efektów kształcenia, dobrze określają ich sposoby weryfikacji i standard oceniania osiągnięć studenta. Opracowywane cele i efekty kształcenia uwzględniają potrzeby lokalnego rynku pracy oraz wymagany zakres kompetencji i umiejętności zatrudnianych na tym rynku pracowników.

Stan prac nad formułowaniem efektów kształcenia zgodnie z KRK i ich merytoryczną stroną należy ocenić jako bardzo zaawansowany. Szczególnie wysoko należy ocenić określenie bardzo szczegółowych efektów kształcenia oraz zasad oceny osiągnięć studenta z poszczególnych przedmiotów.

Realizowana koncepcja kształcenia tworzy możliwości osiągania ogólnych (kierunkowych) i specyficznych (specjalnościowych) efektów kształcenia poprzez realizację celów i efektów kształcenia określonych na poziomie modułów (przedmiotów podstawowych, ogólnych, kierunkowych i specjalnościowych) oraz praktyk zawodowych. Zarówno program praktyk zawodowych, regulamin ich zaliczania oraz termin odbywania są dostosowane do programu kształcenia i podporządkowane osiągnięciu końcowego efektu kształcenia a więc opracowaniu pracy dyplomowej.

W czasie spotkania z zespołem oceniającym studenci (w spotkaniu brali udział studenci 2 i 3 roku łącznie około 60 osób), podczas analizy programu kilku przedmiotów, potrafili wskazać, jakie umiejętności, wiedzę oraz kompetencje społeczne mogą zdobyć w trakcie obecnego procesu kształcenia. Uczestnicy spotkania zgodnie uznali, iż Wydział zapewnia im odpowiednie przygotowanie do pracy w lokalnym przemyśle oraz wiedzę z zakresu odpowiednich specjalności, która dla większości jest niezbędna w pracy zawodowej bądź stanowi uzupełnienie nabytej już uprzednio wiedzy. Zdobywane przygotowanie do pracy oceniają jako wystarczające do podjęcia bądź kontynuacji pracy w zawodach związanych z kierunkiem studiów. Studenci zgłosili natomiast zapotrzebowanie na konieczność osiągania większego zakresu umiejętności miękkich – nie pytali jednak dotychczas o taką możliwość Władz Wydziału. Natomiast studenci obecni na spotkaniu nie byli informowani o potrzebie i konieczności wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji.

Efekty kształcenia, które są ujęte w sylwetce absolwenta i charakterystyce przygotowania zawodowego jest opublikowany w ofercie kształcenia - m.in. na stronie internetowej Uczelni.

Cele kształcenia dla poszczególnych przedmiotów są również sformułowane w sylabusach znajdujących się na stronie internetowej

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym nie byli dokładnie zapoznani z programami studiów obowiązującymi na Uczelni. Posiadali natomiast informację, gdzie mogą się z nimi zapoznać. Studenci wyrazili opinię, że brak znajomości programów studiów wynikał z ich braku zainteresowania. Informacja o programach studiów dostępna jest dla studentów poprzez stronę internetową oraz w formie papierowej w dziekanacie. Studenci nie potrafili przedstawić konkretnego rozwiązania problemu jakim niewątpliwie jest niski poziom zainteresowania studentów profilem programu studiów.

2).

Efekty kierunkowe, które zostały zawarte w raporcie samooceny (w punkcie 1.1.) są sformułowane w sposób zwięzły i zrozumiały, podobnie jak opis sylwetki absolwenta poszczególnych specjalności (łącznie z określeniem potencjalnych miejsc pracy). Efekty szczegółowe określone w sylabusach przedmiotów w pełni pozwalają na ich weryfikację zarówno w zakresie wiedzy jak i umiejętności. Ogólne zasady weryfikacji efektów kształcenia zawarte są w regulaminie studiów.

Zgodnie z określonymi zasadami budowy programu kształcenia, w tym formułowania efektów oraz dotychczasowym stopniem zaawansowania prac na kierunku *ekonomia*, można sądzić, że zostanie sformułowanych więcej efektów kierunkowych oraz że zostaną one przypisane do konkretnych przedmiotów. Podczas wizytacji władze Wydziału i Uczelni przedstawiły zespołowi oceniającym znaczną ilość kart przedmiotów opracowanych zgodnie z wymogami KRK a także macierz kompetencji. Na uwagę zasługuje bardzo precyzyjnie opracowany system weryfikacji szczegółowych efektów kształcenia. Opracowana karta przedmiotu stanowi bardzo dobry przykład opisu przedmiotu i zakresu informacji, jaki powinien być ujęty w tym dokumencie.

Studenci obecni na spotkaniu uznali, że efekty kształcenia ich programu studiów już teraz są sprawdzalne i przydatne, a wykorzystywać je mogą na bieżąco w pracy zawodowej. Studenci świadomi byli obecności swoich przedstawicieli w Radzie Wydziału, ci natomiast poinformowali, że ich zdanie jest brane pod uwagę przy ewaluacji efektów kształcenia.

3).

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, suplementy oraz dyplomy prowadzona jest prawidłowo.

W celu oceny możliwości weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace śródsesemestralne, zaliczeniowe oraz egzaminacyjne z ostatniego, pełnego semestru na kierunku *ekonomia*. Studenci nie potrafili udzielić informacji nt. wewnętrznych regulacji Uczelni, które miałyby służyć potwierdzeniu zdobycia określonych efektów kształcenia. Podkreślili jednak iż nie zabiegali dotychczas o takie informacje, bowiem nie czuli takiej potrzeby.

Formy zaliczeń są różnorodne. Dominuje forma pisemna w postaci testów, pytań opisowych lub zadań. Prace zaliczeniowe i egzaminacyjne z przedmiotów ilościowych ("Matematyka", "Statystyka opisowa", "Prognozowanie i symulacje", "Ekonometria") polegają na rozwiązaniu zadań. Na pracach zaznaczane są uwagi sprawdzającego, naniesiona jest punktacja oraz oceny. Prace są starannie opisane. Z przedmiotu "Zarządzanie" praca obejmuje pytania opisowe. Zakres tematyczny pytań odpowiada treści określonej w sylabusie. Na pracach naniesione są uwagi. Z przedmiotu "Mikroekonomia" formą zaliczenia jest egzamin pisemny. Pytania obejmują szeroki zakres sprawdzanej wiedzy i są bardzo różnorodne (np. interpretacja wykresu, podanie wzoru, wybór poprawnego zdania, odpowiedź na pytanie otwarte, itp.). Z kolei prace zaliczeniowe z przedmiotu "Zarządzanie produkcją i usługami" są w formie zadań problemowych. Poruszane zagadnienia są bardzo konkretne (np. przeprowadzenie analizy SWOT, wykorzystanie scenariuszy stanów otoczenia, itp.).

Na podstawie przeanalizowanych prac można stwierdzić, że Wydział ma możliwość weryfikowania efektów kształcenia. Prace z wielu przedmiotów są zróżnicowane pod względem form pytań i zadań, przez co istnieje duża różnorodność sposobów weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów. Pewnym niedociągnięciem w tym obszarze jest, dla wielu przedmiotów, brak opisu archiwizowanych prac (trudno jest określić przedmiot,

prowadzącego, rok i semestr studiów, itp.). Analiza, na podstawie protokołów egzaminacyjnych, struktury ocen egzaminacyjnych i zaliczeniowych z poszczególnych przedmiotów a także poziom wymagań wobec studentów (zakres pytań egzaminacyjnych) nie budzi istotnych zastrzeżeń. Opracowane na wydziale nowe karty przedmiotów i ujęte w nich zasady weryfikacji efektów kształcenia powinny sprzyjać przejrzystości i obiektywizmowi tego systemu. Zdaniem studentów formy egzaminów i testów są właściwie dobrane. W odpowiedni sposób sprawdzają efekty kształcenia we wszystkich trzech obszarach: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Odsetek odsiewu studentów jest niewielki. Łącznie po sesji letniej r.a. 2010/2011 na studiach stacjonarnych skreślono łącznie 5 studentów, z czego 2 z I i III roku oraz jedną osobę z II roku (tj. ok. 2 %). Przyczynami odsiewu były głównie: skreślenia za brak postępów w nauce, rezygnacje oraz skreślenia za brak płatności. Stopień i skala odsiewu wymaga monitorowania w celu identyfikacji przyczyn. Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych końcowych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich i ich zgodność z celami i efektami sformułowanymi dla kierunku. Na podstawie wylosowanych prac oraz oglądu tematyki wszystkich prac dyplomowych można stwierdzić, iż zasadniczo prace dyplomowe odpowiadają celom i treści kształcenia zdefiniowanym dla kierunku *ekonomia* oraz dla studiowanych specjalności. Zdarzają się jednak prace, które w większym stopniu odpowiadają zakresowi zarządzania niż ekonomii. Łącznie prace takie stanowią niecałe 10% (przeanalizowano 127 tematów prac). W sporadycznych przypadkach zdarzają się prace niezgodne z kanonem kierunku *ekonomia* jak na przykład:

- Narkotyki a przestępczość w Polsce.
- Proces starzenia się a eutanazja - prawne i moralne aspekty eutanazji.
- Przestępczość nieletnich w Polsce.

Odsetek takich prac jest niewielki i nie wpływa w sposób istotny na ogólną ocenę osiągania efektów kształcenia w procesie dyplomowania, ale tematyka prac dyplomowych niewątpliwie wymaga monitorowania przez władze Wydziału, tym bardziej, że Wydział posiada ustalone zasady zatwierdzania prac dyplomowych. Reguluje to Zarządzenie Rektora WSZiA w Opolu nr 13/01/2011 z dnia 19.09.2011 r. w sprawie "Systemu zgłaszania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych w WSZiA w Opolu", w którym m.in. określone są wymagania, jakie musi spełniać tematyka pracy dyplomowej. Analiza treści wylosowanych prac pozwala stwierdzić, iż poziom prac jest zróżnicowany. Na ogół tematyka prac .poza wskazanymi , mieści się na ogół w zakresie kierunku *ekonomia* .Prace mają część teoretyczną oraz empiryczną , w której student przedstawia wyniki analityczne z badanego przedsiębiorstwa. [Literatura cytowana jest właściwa.

Na końcowym etapie procesu kształcenia, sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do procesu i zasad dyplomowania. Zasady dyplomowania określone są w Regulaminu studiów w rozdziałach 9 (Tryb kończenia studiów), 10 (Egzamin dyplomowy) oraz 11 (Ukończenie studiów). Student na ostatnim roku studiów zobowiązany jest złożyć pracę dyplomową. Promotorami pracy licencjackiej może być profesor lub doktor. Obecnie prace prowadzi 9 doktorów oraz jeden profesor. Obsadę seminarium dyplomowego na kierunku *ekonomia* w semestrze letnim 2011/2012 należy uznać za prawidłową, odpowiadającą określonym w Regulaminie studiów zasadom.

Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana w formie ustnej. W składzie komisji egzaminu dyplomowego, oprócz przewodniczącego i promotora zasiada wyznaczony przez Dziekana pracownik naukowy. Na egzaminie student odpowiada na trzy pytania - 2 z kierunku *ekonomia* (losowane) oraz jedno z pracy. Lista pytań kierunkowych (40 pytań) jest udostępniana studentom. Pytania są ściśle związane z tematyką kierunku *ekonomia*.

Proces dyplomowania stosowany na Wydziale, biorąc pod uwagę tematykę i poziom prac, zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego (w tym treść zadawanych pytań) oraz obsadę seminarium pozwala stwierdzić, że Wydział ma możliwość weryfikacji założonych efektów kształcenia na tym etapie kształcenia.

Wydział nie prowadzi kształcenia z wykorzystaniem platformy e-learningowej.

4).

Na kierunku *ekonomia* w ostatnich trzech latach akademickich studia ukończyło 366 absolwentów (wszyscy ukończyli studia niestacjonarne). W zakresie monitorowania losów absolwentów Wydział przeprowadził sondaż, z którego wynika, że 90% absolwentów wyraża chęć utrzymywania kontaktów z Uczelnią. Rozwiązania systemowe mające na celu monitorowanie losów absolwentów w 3 i 5 roku od ukończenia studiów, zgodnie ze znowelizowaną ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym są w trakcie opracowywania.

Obecnie Uczelnia bierze udział w projekcie (w ramach programu POKL) "Opolskie Obserwatorium Rynku Pracy II". Stanowi on kontynuację pierwszej edycji, zakończonej w grudniu 2010 roku. Jednym z modułów tego projektu jest badanie losów absolwentów szkół wyższych. Respondenci otrzymali pytania dotyczące m.in. planów, co do kontynuacji nauki, co do podjęcia pracy, oczekiwanego wynagrodzenia, formy zatrudnienia, preferowanej branży przyszłego zatrudnienia, oceny umiejętności i kwalifikacji zawodowych zdobytych w trakcie dotychczasowej nauki itp. W badaniu brały udział uczelnie opolskie, a wyniki badań są zaprezentowane w raporcie z wyodrębnieniem odpowiedzi absolwentów każdej z uczelni.

Na korzyść oceny oferty kształcenia WSZiA i jej związku z rynkiem pracy mogą świadczyć odpowiedzi na niektóre z pytań (np. "Czy łatwo jest znaleźć pracę w wyuczonym zawodzie?", absolwenci WSZiA odpowiadali znacznie częściej "Tak", niż średnia dla wszystkich uczelni opolskich. Absolwenci w badaniu bardzo wysoko ocenili również przydatność nabytej w trakcie nauki wiedzy i umiejętności). Z badań wynika również, że WSZiA w Opolu ma najwyższy wskaźnik zatrudnienia absolwentów spośród badanych szkół wyższych Opolszczyzny. Ponadto badanie II etapu (opublikowany w kwietniu 2012 r.) pokazało, w jakich zawodach absolwenci WSZiA znaleźli zatrudnienie. Druga edycja projektu ma również charakter badawczy i przewiduje m.in. badanie losów absolwentów szkół wyższych. Wyniki badań stanowią bardzo dobry materiał do wykorzystania przez władze Wydziału do kształtowania oferty, wyprofilowania wiedzy i umiejętności oraz przygotowania zawodowego absolwentów. Z tego względu badania powinny być kontynuowane tak, aby zdobyć materiał porównawczy (co nie jest niestety możliwe w wielu elementach badania w II etapie, ze względu na zbyt małą próbę badawczą WSZiA).

Uczelnia wykorzystuje wyniki badań demograficznych do szacowania zapotrzebowania na absolwentów poszczególnych kierunków na rynku pracy, dzięki czemu możliwe jest odpowiednie ustalanie limitów przyjęć na studia. Ponadto za sprawą współpracy z samorządem terytorialnym Uczelnia uzyskuje informacje o zapotrzebowaniu na absolwentów danego kierunku na lokalnym rynku pracy. Wydział znajduje się w etapie wdrażania monitoringu. Aktualnie przeprowadzane są ankiety wśród studentów ostatniego semestru o ich plany po zakończeniu kształcenia. W trakcie przygotowań jest formularz ankiety dla absolwentów. Władze Wydziału poinformowały, iż dotychczas bardziej skupiały się na wykorzystaniu otrzymanych zewnętrznych wyników badań niż na wdrażaniu własnego systemu. To zaś miało swój rezultat m.in. w określaniu specjalności kształcenia. Studenci obecni na spotkaniu wyrazili zainteresowanie wypełnianiem stosownej ankiety po zakończeniu studiów, jednak zaznaczyli, że powinna ona być również prowadzona po dłuższym okresie od zakończenia studiów (kilka lat).

W wizytowanym Wydziale Zamiejscowym nie funkcjonuje Biuro Karier. W głównej siedzibie Uczelni w Opolu dyżury, w trakcie których studenci mogą zwrócić się z prośbą o

pomoc w zakresie znalezienia pracy, doradztwa zawodowego pełni Kanclerz Uczelni. Z pomocy takiej korzystają studenci studiujący w trybie stacjonarnym. Studenci Wydziału Zamiejscowego stwierdzili, że nie są zainteresowani korzystaniem z tego typu usług. Nie wiedzieli nawet o takiej możliwości.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Zakładane efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zarówno na poziomie kierunku studiów (opis sylwetki absolwenta) jak i specjalności oraz poszczególnych przedmiotów tworzących program studiów są zgodne ze standardami kształcenia określonymi dla kierunku *ekonomia*. Stan prac nad określeniem efektów kształcenia zgodnie z wymogami KRK jest bardzo zaawansowany.

2.2). Efekty kierunkowe, które zostały zawarte w raporcie samooceny (w punkcie 1.1.) są sformułowane w sposób zwięzły i zrozumiały, podobnie jak opisujące sylwetkę absolwenta poszczególnych specjalności. Uczelnia ma opracowany wzór karty przedmiotu, który zawiera część dotyczącą sposobu weryfikacji każdego z efektów przedmiotowych. Taki sposób sporządzania opisów przedmiotu pozwala na zweryfikowanie każdego z efektów przedmiotowych. Obecnie na Wydziale trwają prace nad nowymi opisami przedmiotów.

2.3) Wydział na kierunku *ekonomia* weryfikuje efekty na poszczególnych etapach procesu kształcenia. Archiwizowane prace zaliczeniowe/egzaminacyjne pozwalają stwierdzić, że weryfikowane są etapowe i końcowe osiągnięcia studenta w oparciu o prace zaliczeniowe. Również proces dyplomowania, biorąc pod uwagę tematykę i poziom prac, zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz obsadę seminarium pozwalają na weryfikację założonych efektów kształcenia. Uczelnia dysponuje wynikami badań losów absolwentów przeprowadzonych przez jednostki zewnętrzne i właściwie wykorzystuje te wyniki do doskonalenia procesu jakości kształcenia. Własny system badania losów absolwentów jest w trakcie wdrażania.

2.4) Wydział utrzymuje stałe kontakty z otoczeniem gospodarczym, co daje możliwość weryfikowania umiejętności absolwentów. Wydział uczestniczy w badaniach Obserwatorium Rynku Pracy i posiada dobrą informację zwrotną dotyczącą stopnia przygotowania absolwentów do przyszłej pracy. W zakresie badania losów absolwentów na Wydziale prowadzone są prace (m.in. ankietyzacja ostatniego roku), które mają na celu opracowanie rozwiązań systemowych w tym zakresie.

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

1).

Kształcenie w r.a. 2011/2012 na kierunku *ekonomia* w Wydziale Zamiejscowym w Tarnowskich Górach odbywa się na studiach niestacjonarnych, na poziomie studiów licencjackich. Na studiach niestacjonarnych studiuje łącznie 216 studentów. Program studiów niestacjonarnych przewiduje 6 semestrów kształcenia. Łączna liczba godzin w toku studiów wynosi 1495, zaś liczba punktów ECTS 197, co odpowiada standardowi kierunku *ekonomia*

(przy czym liczba punktów ECTS znacznie przekracza określone minimum co znajduje uzasadnienie w programie kształcenia). W programie studiów realizowane są zajęcia z języków obcych i technologii informacyjnej w wymiarze godzinowym odpowiadającym standardowi. Program kształcenia zawiera treści poszerzające wiedzę ogólną w wymiarze 60 h ("Logika", "Podstawy psychologii", "Socjologia", "Historia gospodarcza"). Przewidziany jest również przedmiot z zakresu ochrony własności intelektualnej. Liczba punktów przypisana do ww. przedmiotów jest zgodna ze standardem. Program studiów obejmuje wszystkie przedmioty kształcenia podstawowego i kierunkowego przewidziane standardami kształcenia dla kierunku *ekonomia*.

W programie studiów licencjackich przewidziany jest pełny wymiar godzin z przedmiotów obejmujących treści kształcenia podstawowego - 405 h (360 h wymagane przez standard) oraz kierunkowego - 240 h (wobec 180 h wymaganych). Każdy z przedmiotów obu tych grup, posiada co najmniej wymaganą standardem liczbę godzin oraz łączną liczbę punktów ECTS.

Według programu studiów praktyki trwają 4 tygodnie. Seminaria oraz ćwiczenia stanowią 45,4% zajęć. Biorąc pod uwagę, że student wybiera przedmioty specjalnościowe (75 h), doliczając do tego godziny seminarium (40 h), języki obce (120 h) oraz przedmioty do wyboru przewidziane w programie studiów (360 h) można stwierdzić, że student ma możliwość wyboru treści kształcenia w wymiarze większym niż 30 % godzin zajęć.

W grupie przedmiotów specjalnościowych (wykłady specjalistyczne) realizowanych jest 75 h (5 przedmiotów po 15 h). W programie studiów nie są one wymienione i ustalane są każdorazowo na kolejny semestr. Takie rozwiązanie budzi wątpliwości. Po pierwsze, co do liczby godzin przedmiotów specjalnościowych, która jest zbyt mała, aby przekazać specyficzną wiedzę i wykształcić specjalistę od logistyki, finansów czy administracji publicznej, który będzie legitymował się dyplomem ukończenia takiej specjalności. Po drugie brak nazw konkretnych przedmiotów w programie studiów uniemożliwia studentowi świadomy wybór specjalności, jak też utrudnia realizację spójnej koncepcji kształcenia. Nadmienić należy, że program studiów, który jest realizowany dla ostatniego roku studiów (obecny 6 semestr) przewidywał bardziej właściwą strukturę godzin, w której przedmioty specjalnościowe były dokładnie określone, a ich wymiar godzinowy był znacznie większy (ok. 180 h w zależności od specjalności). W takim przypadku alternatywnym rozwiązaniem może być odejście od specjalności (i zaoferowanie np. modułu specjalistycznych przedmiotów do wyboru).

Godzinowy rozkład przedmiotów w toku studiów, w poszczególnych semestrach i latach jest wyrównany, z nieco większą liczbą godzin w semestrze 3.

Oceniając program kształcenia kierunku *ekonomia* z punktu widzenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia założonych efektów, należy odnieść się do istniejącego systemu ECTS. Program kierunku *ekonomia* spełnia wymogi w zakresie punktacji ECTS określone w standardzie i odpowiadające zasadom przenoszenia osiągnięć studenta. Ogólna liczba punktów ECTS w toku studiów wynosi 197. Łączna liczba punktów dla grupy przedmiotów kształcenia podstawowego wynosi 59 (wobec 48 wymaganych standardem), a dla treści kształcenia kierunkowego 30 (wobec wymaganych 20). Również do przedmiotów z zakresu innych wymagań standardu przypisana jest właściwa liczba punktów ECTS. Za przygotowanie do egzaminu dyplomowego (seminarium dyplomowe) student otrzymuje 10 punktów.

Liczba punktów dla poszczególnych przedmiotów odpowiada jego wymiarowi godzinowemu. Przy określaniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów brana była również pod uwagę względna trudność przedmiotu, a rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami i latami jest równomierny i zgodny z obowiązującym w momencie opracowywania

planów studiów rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

W istniejącym obecnie systemie określania nakładu pracy studenta brak jest dokładnie rozpisanej struktury punktów ECTS, co jest modyfikowane w nowych kartach przedmiotu. Przedstawione nowe karty przykładowych przedmiotów w sposób przejrzysty określają obciążenie pracą studenta w wymiarze godzinowym i punktowym. Zasady przypisywania punktów ECTS w nowych programach kształcenia są określone we wspomnianych wcześniej wytycznych dla rad wydziałów.

Kolejność wszystkich przedmiotów składających się na program kierunku *ekonomia* tworzy logiczną sekwencję. Zdecydowana większość przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego realizowana jest w pierwszych trzech semestrach (oprócz języków i "Ochrony własności intelektualnej"). W nawiązaniu do stosunkowo małej liczby godzin specyficznych dla każdej ze specjalności (po 75 h), wątpliwości może budzić duże rozproszenie tematyki przedmiotów dla wszystkich grup, niezależnie od specjalności. Tematyka niektórych przedmiotów ciąży do konkretnej specjalności, a jest realizowana dla wszystkich prowadzonych specjalności. (np. "Zarządzanie administracją rządową", "Zarządzanie łańcuchem dostaw").

Zgodnie ze standardem kształcenia dla kierunku *ekonomia* w programie kształcenia przewidziane są praktyki zawodowe. Wymiar praktyk zawodowych jest określony na 240 h, z czego 4 tygodnie realizowane są w tradycyjnej formie (praktyki w oparciu o umowę z przedsiębiorstwem). Pozostała część godzin praktyki jest realizowana w toku studiów w ramach przedmiotu "Projekty", który prowadzony jest zarówno w przedsiębiorstwie jak i Uczelni. Daje to możliwość lepszego wykorzystania praktyki w połączeniu z zajęciami projektowymi (praktycznymi). Uczelnia ustaliła zasady i formy odbywania praktyk w kilku dokumentach: m.in. "Regulamin praktyk zawodowych WSZiA w Opolu", "Zarządzenie nr 1/2011 Dziekana WZ WSZiA w Opolu z dnia 21 września 2011 r. w sprawie praktyk studenckich na studiach niestacjonarnych", "Ramowy program praktyk dla kierunku *ekonomia*. Dokumenty te określają szczegółowo m.in. zasady zaliczania praktyk, zasady zaliczenia pracy zawodowej i działalności gospodarczej jako praktyki, cele praktyk oraz zadania dla studenta do zrealizowania podczas praktyki. Wydział przy realizacji praktyk współpracuje z ok. 30 przedsiębiorstwami produkcyjnymi i usługowymi, z ok. 20 przedsiębiorstwami branży transportowo - logistycznej oraz 15 instytucjami. Kontrola praktyk odbywa się poprzez analizę sprawozdań z odbywanych praktyk. Zasady odbywania praktyk można ocenić jako prawidłowe, charakteryzujące się dużym stopniem sformalizowania, są przejrzyste, z określonymi celami i programem. Realizacja praktyk według przyjętych przez Wydział zasad umożliwia realizację celów i założonych efektów kształcenia. Zatem biorąc pod uwagę ofertę edukacyjną kierunku *ekonomia*, zakres treści kształcenia oraz formy zajęć, w tym praktyki zawodowe a także metody weryfikacji efektów kształcenia można stwierdzić, że program i koncepcja kształcenia umożliwiają realizację zakładanych efektów kształcenia. Na kierunku *ekonomia* w r.a. 2011/2012 na II i III roku zajęcia odbywają się w 3 grupach (uruchomione są trzy specjalności). Natomiast na I roku zajęcia zaplanowane są dla jednej grupy (również zajęcia ćwiczeniowe). Tak liczna grupa (64 osoby) jest niezgodna z przyjętą w uchwale Senatu liczebnością grup (dla grup ćwiczeniowych od 25 do 40 studentów) oraz ogranicza skuteczność realizacji założonego programu studiów.

Zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się w blokach 1,5 h, z dziesięciominutową przerwą. W ciągu dnia przewidziana jest jedna dłuższa przerwa (30 min.). Zajęcia odbywają się w sobotę i niedzielę oraz w wybrane czwartki w godzinach 15.45 - 18.30. Opinia studentów dotycząca zajęć w czwartki jest pozytywna (nie koliduje z pracą zawodową, dodatkowe godziny dostępu do czytelni). Plan zajęć jest czytelny i

komunikatywny. W planie nie występują "okienka". Sporadycznie występuje ten sam przedmiot w kolejnych blokach (np. wykład z prawa na II semestrze).

Pomiędzy planem zajęć a programem studiów występują różnice. Dotyczą one zajęć, które występują w programie studiów, a nie są w danym semestrze zaplanowane (albo odwrotnie - przedmiot zaplanowany jest w innym semestrze niż określony w programie studiów). Dotyczy to przedmiotów "Polityka społeczna", "Nauka o przedsiębiorstwie" oraz "Zarządzanie kadrami". Dwa pierwsze nie są zaplanowane, natomiast trzeci z nich jest zaplanowany w II semestrze, a w programie studiów występuje w semestrze III. Różnice powyższe wynikają z faktu, że przedmioty te zostały przeniesione: w przypadku "Polityki społecznej" na III semestr na mocy zarządzenia Prodziekana WZ, a "Nauka o przedsiębiorstwie" na następny rok akademicki zarządzeniem Dziekana WZ. Z treści zarządzeń wynika, że są to przypadki szczególne i uzasadnione, ale liczba tego typu zmian powinna być minimalizowana. Również ze względów formalnych zmiany takie powinny być przeprowadzane w innym trybie, dlatego że zatwierdzenie programów nauczania i "siatki studiów" jest w kompetencji Rady Wydziału (Rada Wydziału Zamiejscowego uchwaliła siatki na rok akademicki 2011/2012 na posiedzeniu w dniu 02.06.2011 r.).

Natomiast Studenci zwrócili uwagę na ograniczone możliwości wyboru przedmiotów obieralnych, nie uznali tego jednak za wadę funkcjonującego systemu. Studenci mają też świadomość względów ekonomicznych, kierujących władzami Wydziału przy rozstrzyganiu o liczbie specjalności do wyboru przy niewielkiej liczbie studentów na danym roku studiów. Studenci nie byli zorientowani w ofercie dodatkowych kursów prowadzonych przez Uczelnię. Uznali także, że w porównaniu do zajęć teoretycznych mają zbyt mało zajęć praktycznych.

Obowiązujący system kształcenia umożliwia studentom udział w wymianie międzyuczelnianej na arenie krajowej i zagranicznej. Nie budzi to jednak zainteresowania wśród studentów kierunku prowadzonego jedynie w trybie niestacjonarnym.

Program studiów jest udostępniony na stronie internetowej bądź w dziekanacie Wydziału. Studenci uczestniczący w spotkaniu z zespołem oceniającym wiedzieli, że mogą wywierać wpływ na realizowany program studiów. Nie zgłaszali jednak własnych uwag w tym zakresie, bowiem uznali iż Rada Wydziału oraz Władze Uczelni jako najbardziej kompetentne organy uczelni opracowały właściwy program studiów. Ich zdaniem sekwencja przedmiotów, które są realizowane w trakcie przebiegu studiów, nie budzi zastrzeżeń.

Studenci uczestniczący w spotkaniu stwierdzili, że zajęcia mają właściwą formę - nie występują sytuacje, gdy np. przedmiot wymagający aktywności studentów i zdobywania umiejętności prowadzony jest tylko w postaci wykładu. Część osób zgłosiła zapotrzebowanie na większą liczbę godzin przeznaczonych na zajęcia ćwiczeniowe.

Studenci poznają odpowiednio wcześniej harmonogram zajęć i sesji egzaminacyjnych - są one przygotowywane na cały semestr oraz udostępniane studentom i pracownikom przed jego rozpoczęciem. Harmonogram zjazdów jest dostępny w Dziekanacie, na tablicy ogłoszeń oraz przede wszystkim na stronie internetowej Uczelni.

Studenci kierunku *ekonomia* w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą regulaminem studiów, ubiegania się o indywidualną organizację studiów. Osoby obecne na spotkaniu nie były zorientowane w procedurach dotyczących indywidualnego toku nauczania, czy też indywidualnej organizacji studiów. Wiedziały jednak, że tego typu formy odbywania studiów istnieją oraz mogą się o nie starać. Studenci

byli zorientowani, gdzie szukać informacji w przypadku, gdyby postanowili otrzymać jedną z wymienionych wyżej form.

2)

Podsumowując można stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział dla kierunku *ekonomia*. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w sylabusie są zgodne z założeniami opisu sylwetki absolwenta, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów odpowiadają celom i założonym efektom kształcenia określonym dla kierunku *ekonomia*.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Biorąc pod uwagę merytoryczne treści programu studiów, ocenę czasu trwania studiów i sposób określania nakładu pracy, w tym możliwości przenoszenia osiągnięć studenta, sposób organizowania i kontrolowania praktyk można stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Natomiast wątpliwości budzą dwa elementy organizacji toku studiów, a mianowicie liczebność grupy na pierwszym roku studiów (brak jest podziału na grupy ćwiczeniowe) oraz tryb uchwalania zmian w programie studiów.

3.2) Program studiów, w szczególności treści programowe, formy zajęć, dobór metod dydaktycznych, sposoby weryfikowania efektów kształcenia są właściwie dobrane i umożliwiają osiągnięcie celów i efektów kształcenia, co tworzy spójną całość określonej koncepcji kształcenia.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

1).

Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* oraz ich liczba umożliwiają w stopniu wystarczającym realizację zakładanych celów i efektów kształcenia. Zarówno nauczyciele akademicki zaliczani jak i niezaliczani do minimum kadrowego, a prowadzący zajęcia na kierunku *ekonomia* posiadają wymagane przygotowanie dokumentowane dorobkiem naukowym jak i zawodowym. Specjalności naukowe poszczególnych pracowników w znacznym stopniu się uzupełniają i łącznie kształtują właściwą podstawę do osiągania zakładanych celów i efektów kształcenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki.

2).

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania formalne do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* w Wydziale Zamiejscowym w Tarnowskich Górach Wyższej Szkoły

Zarządzania i Administracji w Opolu. Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego. Oświadczenia zostały podpisane w dniu 1 października 2011 r.

Wszystkie wymienione w minimum kadrowym osoby prowadzą osobiście na kierunku *ekonomia*, co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicki) oraz co najmniej 90 godzin (doktorzy).

Do minimum kadrowego kierunku *ekonomia* zostało zaliczonych 10 osób, z tego 3 osoby z tytułem naukowym profesora bądź stopniem naukowym doktora habilitowanego i dorobkiem z zakresu kierunku *ekonomia*, oraz 7 osób ze stopniem naukowym doktora, w tym 6 osób z dorobkiem z zakresu kierunku *ekonomia* i 1 osoba z dorobkiem w dziedzinie nauki związanej z tym kierunkiem studiów.

Kierunek studiów *ekonomia* przynależy do obszaru nauk społecznych i jest w bardzo wysokim stopniu reprezentowany przez osoby zaliczane do minimum kadrowego. W składzie minimum kadrowego są osoby, których dorobek naukowy należy do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych. W minimum kadrowym znajdują się reprezentanci najważniejszych i licznych gałęzi wiedzy dyscypliny *ekonomia* pokrywających treści kształcenia oferowane na kierunku *ekonomia*.

Zespół oceniający biorąc pod uwagę: dorobek naukowy, wymagania formalne, obciążenia dydaktyczne oraz złożone oświadczenia proponowanej do minimum kadrowego kadry nauczycieli akademickich stwierdza, iż wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 roku dotyczące minimum kadrowego dla ocenianego kierunku zostały spełnione.

Występuje wysoka stabilność minimum kadrowego. Praktycznie wszystkie osoby zaliczane do minimum kadrowego są zatrudnione w Uczelni, co najmniej od kilku lat.

Stosunek pomiędzy liczbą nauczycieli tworzących minimum kadrowe a liczbą studentów wynosi 1:22 (wobec limity 1: 160) a więc jest bardzo korzystny, co sprzyja jakości kształcenia.

Generalnie obsada zajęć dydaktycznych nie budzi zastrzeżeń. Nauczyciele akademicki prowadzą przedmioty związane z ich specjalnością naukową. Pewne wątpliwości może budzić powierzanie danemu nauczycielowi zbyt dużej liczby zróżnicowanych przedmiotów. Sytuacje takie występują w szczególności w przypadku dwóch osób (6 przedmiotów i seminarium dyplomowe) oraz (8 przedmiotów i dwa typy seminariów).

Ocena hospitowanych zajęć jest pozytywna. Wykładowcy najczęściej prowadzą zajęcia w sposób kompetentny, przyjazny i zachęcający do aktywności słuchaczy. Studenci są zainteresowani przekazywanymi treściami. Wykładowcy w ograniczonym stopniu wykorzystują techniki multimedialne. Aczkolwiek należy stwierdzić, iż przy omawianiu określonych zagadnień także tradycyjna tablica jest właściwą pomocą dydaktyczną. Niepełne wykorzystanie technik multimedialnych po części zapewne wynika z niedogodności związanych z wyposażeniem sal dydaktycznych i koniecznością instalowania sprzętu przenośnego. Do drobnych uchybień można zaliczyć przypadek niewystarczającej aktywizacji

studentów w ramach ćwiczeń. Należy podkreślić, iż na ćwiczeniach nie powinno się powtarzać, czy uzupełniać treści wykładowych lecz zapewnić aktywne uczestnictwo studentów kształtujące umiejętności zawodowe oraz kompetencje społeczne.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Dobór kadry odbywa się na zasadach określonych w Statucie Uczelni. Ustalone w Statucie Uczelni zasady doboru kadry i jej oceny są przestrzegane. Z informacji uzyskanych w czasie wizytacji wynika, iż Rektor w systemie przyznawania nagród dla nauczycieli akademickich wykorzystuje wyniki okresowej oceny pracowników. Brak jest jednak dokumentów potwierdzających stosowanie procedur wiążących system wynagradzania pracowników z wynikami okresowej oceny pracowników. Po rozmowie z władzami Uczelni można stwierdzić, iż przy zatrudnianiu nauczycieli akademickich czy to w formie umowy o pracę czy w formie umowy o dzieło zawsze brany jest pod uwagę dorobek naukowy i dydaktyczny oraz przydatność do realizacji przyjętej koncepcji kształcenia a także prowadzenia badań naukowych. Dodatkowym elementem oceny kadry jest od lat prowadzona ankietyzacja, której wyniki są wpisywane w arkusze okresowej oceny pracowników i wykorzystywane w polityce kadrowej, co potwierdziła analiza dokumentacji przedstawiona podczas wizytacji. Ocena i weryfikacja kadry prowadzona jest również w drodze hospitacji. Zespół Oceniający zapoznał się z arkuszami hospitacyjnymi, które zawierają dydaktyczne kryteria oceny i uznaje je za właściwe narzędzie oceny kadry, przy czym plan hospitacji powinien między innymi uwzględniać wyniki opinii studentów określone w ankietach ewaluacyjnych.

Można zatem stwierdzić, iż mimo, iż Uczelnia nie dysponuje sformalizowaną polityką kadrową, w tym procedurami doboru oraz weryfikacji kadry dydaktycznej, to rezultaty realnie prowadzonej praktyki personalnej można ocenić bardzo pozytywnie przez pryzmat spełniania wymogów minimum kadrowego, znaczącej stabilności kadry, ukształtowania zespołu dydaktyków posiadających uzupełniające się zainteresowania naukowe oraz właściwą obsadę zajęć.

Uczelnia, wspiera rozwój naukowy przede wszystkim kadry zatrudnionej w Uczelni na podstawowym miejscu pracy. Finansuje wyjazdy na konferencje naukowe oraz publikacje. Nie jest natomiast prowadzona wymiana kadry z uczelniami zagranicznymi. Można sądzić, iż znaczącą formą wspierania rozwoju kadry jest udział Uczelni w projektach badawczo-wdrożeniowych finansowanych z UE. Udział w nich jako eksperci biorą także pracownicy Wydziału Zamiejscowego w Tarnowskich Górach. Podczas wizytacji przedstawiono szereg publikacji dokumentujących kilka projektów naukowych finansowanych z funduszy europejskich, w tym analizy rynku pracy Opolszczyzny ze szczególnym uwzględnieniem losów absolwentów uczelni Opola. Tworzy to pewne możliwości prowadzenia badań, a także poznawania aspektów praktycznych, które można wykorzystać w pracy dydaktycznej.

Na początku spotkania z nauczycielami akademickimi przedstawiciele Zespołu Oceniającego sformułowali wstępne, otwarte pytania: Jakie są perspektywy rozwoju kierunku *ekonomia* w Tarnowskich Górach? Czy szeroko prowadzone przez WSZiA projekty

badawczo-wdrożeniowe są wykorzystywane do doskonalenia procesu dydaktycznego? Czy pracownicy dydaktyczni są usatysfakcjonowani pracą w Uczelni?

Tak sformułowane pytania nie tyle spotkały się z bezpośrednimi odpowiedziami, ale zachęciły do wypowiedzi. Na wstępie jeden z dyskutantów podkreślił znaczenie prowadzenia Wydziału Zamiejscowego w Tarnowskich Górach. Przypomniął, że to właśnie potrzeba kształcenia na kierunku *ekonomia* stała się przesłanką uruchomienia Wydziału. Przypomniął również, iż wtedy jak i obecnie władze samorządowe bardzo popierają Uczelnię. Zapewniły jej właściwą lokalizację w budynku samorządowym. Dla władz jak i dla mieszkańców Tarnowskich Gór obecność Uczelni ma wymiar nie tylko edukacji młodzieży, ale i kulturowy. Z kolei odniesiono się do pytania o wpływ realizacji projektów UE na proces dydaktyczny. Zdaniem występującego wykładowcy realizacja projektów unijnych pozwala mówić o nich w trakcie zajęć, co wzbogaca przekazywane treści. Inny z uczestników podkreślił walor promocyjny realizowanych projektów. Nazwa Uczelni często pojawia się w lokalnych mediach, w trakcie regionalnych konferencji i innych przedsięwzięć co sprzyja dobrej promocji. Przedstawiciele zespołu oceniającego wskazali, iż dobrą praktyką byłoby bezpośrednie angażowanie studentów do realizowania tego typu projektów i badań. Uczestnicy generalnie zgodzili się z taką sugestią. Następnie dyskutowano o warunkach infrastrukturalnych. Uczestnicy określili je jako wystarczające, ale także „sprzyjające integracji”, w kontekście wspólnego pomieszczenia/biura dla nauczycieli akademickich. Dyskutanci informowali, że znają wyniki ankiet studenckich i starają się uwzględniać je w swojej pracy dydaktycznej. Z kolei dyskusja przeniosła się na kwestię charakterystyki młodzieży uczącej się na Wydziale. Podkreślano, iż studenci są wysoce zmotywowani, chętnie podejmują znaczne wysiłki i są zorientowani na osiągnięcie sukcesu. Wyrażali przekonanie, że z taką młodzieżą pracuje się im często lepiej niż ze studentami studiującymi w dużych ośrodkach miejskich. Na tym spotkanie zakończono.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Liczba pracowników naukowo- dydaktycznych a także struktura ich kwalifikacji naukowych, dydaktycznych i zawodowych dobrze odpowiada wymogom prowadzenia kierunku *ekonomia*, w tym umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

4.2) Do minimum kadrowego zaliczono 3 osoby posiadające tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego z dorobkiem w zakresie *ekonomii* oraz 7 osób posiadających stopień naukowy doktora (6 w zakresie kierunku *ekonomia* i 1 osobę do dziedziny wiedzy związanej z tym kierunkiem). Dorobek naukowy i kwalifikacje kadry dydaktycznej zaliczonej do minimum kadrowego nie budzą zastrzeżeń i w pełni umożliwiają realizację programu kształcenia

4.3) Stabilność minimum kadrowego oraz właściwa obsada zajęć pozwala uznać, iż mimo braku sformalizowanego systemu polityki kadrowej Uczelnia tworzy możliwości rozwoju naukowego i dydaktycznego poprzez udział w projektach badawczych finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Wydział Zamiejscowy w Tarnowskich Górach funkcjonuje w pomieszczeniach wynajmowanych w budynku Centrum Kształcenia Ustawicznego (CKU) - jednostki podległej samorządowi powiatowemu. Umowa na wynajem pomieszczeń jest bezterminowa i przewiduje dostęp do 8 sal dydaktycznych, auli, dwóch pracowni komputerowych, a także sali gimnastycznej oraz 4 pomieszczeń biurowych. Laboratoria komputerowe w znacznym stopniu zostały wyposażone dzięki zakupieniu i przekazaniu do CKU około 30 komputerów stacjonarnych. Uczelnia na terenie obiektu dysponuje własnym wyposażeniem dydaktycznym w postaci 2 rzutników komputerowych i 2 laptopów. W razie potrzeby może korzystać ze sprzętu CKU. Dodatkowo w ramach umowy ze starostwem powiatowym Uczelnia ma dostęp do pomieszczeń w Zespole Szkół Zawodowych „Mechanik” położnym ok. 300 m od siedziby głównej. W tym obiekcie może korzystać z 6 sal dydaktycznych i 3 typu aula. Uczelnia dysponuje tam własnymi 2 rzutnikami i 2 komputerami przenośnymi (dodatkowo można korzystać za sprzętu szkoły w przypadku zaistnienia takich potrzeb).

Liczba i pojemność sal spełniają podstawowe wymogi procesu dydaktycznego. Poziom wyposażenia sal, szczególnie w środki audiowizualne odbiega jednak od współczesnych wymagań. Na terenie obiektów studenci nie mają dostępu do Internetu z wykorzystaniem sprzętu Uczelni.

Studenci Wydziału Zamiejscowego w Tarnowskich Górach korzystają z Biblioteki, która jest własnością CKU. Łącznie biblioteka dysponuje 18200 woluminami. Uczelnia dodatkowo zakupiła i wyposażyła bibliotekę w około 5000 pozycji dotyczących zagadnień ekonomicznych. Są gromadzone pozycje występujące w sylabusach przedmiotów oraz podstawowe pozycje ekonomiczne. Studenci potrzebne im książki, mogą sprowadzać z biblioteki głównej Uczelni w Opolu. Na terenie biblioteki brak dostępu do elektronicznych baz publikacji.

Natomiast studenci, iż dostęp do Internetu na Wydziale nie jest z ich punktu widzenia konieczny. Z uwagi na fakt studiów w trybie niestacjonarnym zajęcia w trakcie zjazdu mają ułożone na tyle optymalnie, że w trakcie przerw nie wystarczałoby czasu na dłuższe korzystanie z Internetu, a w trakcie zajęć nie jest im to potrzebne. Studenci zwrócili uwagę na brak specjalistycznego oprogramowania, jakiego ich zdaniem powinni używać w ramach zajęć ćwiczeniowych. Sale, w jakich mają zajęcia są ich zdaniem wyposażone w niezbędny sprzęt multimedialny.

Studenci uczestniczący w spotkaniu zgłosili niewielkie zastrzeżenia co do niewystarczającej liczby dostępnych tytułów i egzemplarzy zasobów bibliotecznych.

Dobór instytucji do realizacji praktyk zawodowych jest w pełni właściwy i umożliwia osiąganie zakładanych efektów kształcenia. Ponieważ niemal wszyscy studenci są pracujący dziekan dokonuje zaliczenia praktyk zawodowych na podstawie odpowiedniego zaświadczenia o aktualnym zatrudnieniu.

Uczelnia aktualnie prowadzi negocjacje w sprawie zakupu budynku jednej z likwidowanych szkół średnich. Istnieje możliwość przeniesienia siedziby Wydziału, ale do budynku położonego na peryferiach miasta. Tymczasem Uczelnia preferuje lokalizację w śródmieściu. Z informacji zawartych w raporcie samooceny oraz uzyskanych w trakcie spotkania z władzami Uczelni i kadrą można wnioskować, iż lokalne władze samorządowe, a w szczególności starostwo powiatowe, życzliwie podchodzą do potrzeb Uczelni, w tym do potrzeb lokalowych i będą ją nadal wspierały w tym zakresie.

Infrastruktura Wydziału Zamiejscowego nie jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Budynek nie został przystosowany do potrzeb studentów z dysfunkcją ruchu – nie ma odpowiednich wind i podjazdów. Na terenie budynku nie ma także toalety dla osób z niepełnosprawnościami, co więcej: do dostępnych toalet można się dostać po pokonaniu kilku schodków, co stanowi tym większe utrudnienie dla osób z dysfunkcją ruchu. Studenci nie mają takich możliwości wykorzystania pętli indukcyjnych czy urządzeń dla osób niedowidzących i niedosłyszących. Administracja potwierdziła brak takiego wyposażenia na terenie Wydziału Zamiejscowego. Studenci uczestniczący w spotkaniu nie kojarzyli osób niepełnosprawnych, które studiowałyby na ich Wydziale, przez co nie potrafili wymienić sposobów przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Władze Uczelni przyznały, iż rozwój infrastruktury celem dostosowania jej do potrzeb studentów niepełnosprawnych w aktualnej lokalizacji jest dość problematyczny, bowiem Wydział tylko wynajmuje sale szkolne na użytek kształcenia.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia zapewnia dostęp do podstawowej infrastruktury dydaktycznej, w tym do biblioteki. Jakość oraz wyposażenie, w tym w środki audiowizualne sal ćwiczeniowych oraz wykładowych odbiegają od aktualnych standardów. Brak jest dostosowania infrastruktury do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Studenci nie mają swobodnego dostępu do komputerów podłączonych do Internetu i elektronicznych baz danych.

Studenci oceniają bazę dydaktyczną i infrastrukturę jako wystarczającą z zastrzeżeniem konieczności wprowadzenia zajęć laboratoryjnych z użyciem odpowiedniego oprogramowania oraz zwiększenia ilości i różnorodności woluminów w księgozbiorze biblioteki.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Wydział Zamiejscowy w Tarnowskich Górach prowadząc kształcenie na studiach I stopnia na kierunku *ekonomia* nie ma obowiązku prowadzenia badań naukowych. Należy jednak odnotować wysoką aktywność Uczelni w zakresie pozyskiwania środków z Europejskiego Funduszu Społecznego, w tym na działania związane z prowadzeniem badań naukowych i prac wdrożeniowych. Wyniki badań były prezentowane na 21 konferencjach naukowych oraz w blisko 60 raportach powstałych w trakcie prowadzonych prac. W projektach finansowanych ze środków UE uczestniczyły także osoby zaliczane do minimum kadrowego Wydziału Zamiejscowego w Tarnowskich Górach. Niektóre z projektów badawczych odnosiły się do potrzeb rynku pracy w kontekście przygotowania kadr. Do szczególnie ważnych w tym kontekście prac badawczych można zaliczyć projekt „Kompleksowe badania rynku pracy kadr kwalifikowanych województwa opolskiego w celu doskonalenia jego oferty edukacyjnej i szkoleniowej do jego potrzeb. Innym ważnym projektem badawczym była analiza pt. „Usuwanie bariery. Badania potrzeb edukacyjnych pracodawców i pracobiorców w województwie opolskim”. Można zauważyć istotny wpływ prac badawczych prowadzonych przez Uczelnię na zrozumienie wagi dostosowania oferty kształcenia regionalnych podmiotów edukacyjnych do potrzeb rynku pracy. Wyniki badań

mogły też być wykorzystywane przez samą Uczelnię do doskonalenia swojego programu kształcenia. Wydaje się, iż dotychczas w niepełny sposób wykorzystywano tę możliwość. Na pewne korzyści dla procesu dydaktycznego z prowadzonych badań zwrócili uwagę nauczyciele akademicki w trakcie spotkania ZO z kadłą. Podkreślano jedynie możliwości dzielenia się swoimi doświadczeniami przez osoby zaangażowane w projekty ze studentami w trakcie prowadzenia zajęć. Na Wydziale nie funkcjonują Koła Naukowe. Zespół Oceniający stwierdza, iż mimo prowadzenia wyłącznie studiów niestacjonarnych należy podjąć działania aktywizujące studentów do pracy w Kołach Naukowych.

Dzięki wzmiankowanej wyżej realizacji projektów finansowanych z UE Uczelni udało się wzbogacić wyposażenie w sprzęt ICT, oprogramowanie komputerowe oraz dostęp do baz danych. W części zasiliły one wyposażenie Wydziału Zamiejscowego w Tarnowskich Górach.

Głównym pozytywnym dla studentów aspektem współpracy z innymi uczelniami jest kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia. Uczestnicy spotkania ocenili poziom wiedzy i umiejętności wykładowców jako wysoki. Okazali zadowolenie z faktu, iż mają zajęcia m.in. z nauczycielami z Uniwersytetu Opolskiego czy Politechniki Opolskiej. Podkreślili zrozumienie prowadzących zajęcia w zakresie dostosowania się do specyfiki Wydziału, nastawionego na kształcenie na potrzeby rynku pracy. Studenci w dużej mierze podjęli studia, by doskonalić i nabywać umiejętności wykorzystywane w swojej pracy zawodowej. Pod tym względem ich oczekiwania zostały spełnione

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: bez oceny

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

W związku z prowadzeniem studiów I stopnia kryterium nie podlega formalnej ocenie. Tym nie mniej należy docenić, znaczące osiągnięcia Uczelni na polu realizacji projektów badawczo-wdrożeniowych finansowanych ze środków UE, w których bierze udział kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału Zamiejscowego w Tarnowskich Górach.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1).

Zasady rekrutacji i tryb przyjęć na studia na kierunek *ekonomia* określa Uchwała Senatu WSZiA w Opolu nr 1/03/2010 z dnia 23.03.2010 r. Warunkiem przyjęcia jest złożenie wymaganych dokumentów. Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza powołana przez Rektora Komisja ds. Rekrutacji, która podejmuje decyzje o przyjęciu lub nieprzyjęciu kandydata na studia. Sformułowane zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących. Biorąc pod uwagę obecną, liczbę grup oraz potencjał dydaktyczny i kadrowy przyjęte zasady rekrutacji odpowiadają możliwościom realizacji procesu kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Studenci uczestniczący w spotkaniu nie zgłosili uwag do procesu rekrutacji na studia. Ich zdaniem kryteria przyjęć są jasno określone i sprawiedliwe.

2).

Studenci obecni na spotkaniu z ekspertem studenckim, określili system oceniania, jako sprawiedliwy i właściwie funkcjonujący. Poinformowali, że są zaznajamiani z wymaganiami

egzaminacyjnymi, formie oraz czasie egzaminów i zaliczeń. Wyrazili także opinię, że większość prowadzących dokładnie przedstawia treści, jakie będą prezentowane podczas danego przedmiotu/kursu. Wiedza wymagana przez prowadzących w pełni możliwa jest do zdobycia w trakcie zajęć. Egzaminy i zaliczenia przeprowadzane są w sposób określony na początku zajęć, w większości przypadków sprawdzają jedynie wiedzę. Forma zaliczenia przedmiotu i wymagania były im znane od pierwszych zajęć i zostały konsekwentnie zrealizowane. Studenci umieli wymienić wymagania wstępne dotyczące przedmiotów, na które uczęszczają. Potwierdzili, że posiadają możliwość powtarzania egzaminów oraz zaliczeń. Nikt z grupy obecnej na sali nie korzystał, ani też nie znał nikogo, kto by wykorzystał możliwość egzaminu komisyjnego. Studenci wiedzieli jednak o możliwości odbycia egzaminu komisyjnego. Ogólnie system oceny osiągnięć został przez studentów określony jako sprawiedliwy i sprawnie funkcjonujący.

Na podstawie analizy ocen wystawionych w semestrze zimowym r.a. 2011/2012 można zauważyć, że wystawiane oceny z zaliczeń są relatywnie wysokie. Średnia ze wszystkich zaliczeń sesji zimowej wyniosła 4,24. Analiza poszczególnych ocen z przedmiotów pozwala stwierdzić, że w kilku przypadkach oceny są bardzo wysokie i nieodróżnicowane. Dotyczy to szczególnie semestru V, w którym z niektórych przedmiotów średnia ocen jest bardzo wysoka (np. "Gospodarka regionalna" 4,92 (średnia z ocen 49 studentów)). Z przedmiotu "Przedsiębiorczość" na 49 osób wszystkie otrzymały ocenę bardzo dobrą. Jednak rozmowa zespołu oceniającego z Prowadzącym ten przedmiot pokazała, iż metody i cele tego przedmiotu prowadzą do znaczącego aktywizowania studentów w zakresie opracowania projektów, które zasługują na bardzo dobre oceny. Oceny z egzaminów w sesji zimowej nie budzą zastrzeżeń i odpowiadają statystycznym zależnościom.

Stosunkowo wysokie są również średnie oceny na dyplomie (4,13), oceny z egzaminu dyplomowego (4,67) oraz oceny z pracy dyplomowej (4,65). Z egzaminu dyplomowego na 152 absolwentów ocen 4,5 i 5,0, wystawiono łącznie 127. System oceny studentów, zarówno w toku studiów, jak i na egzaminie dyplomowym jest uregulowany w Regulaminie studiów. Przyjęte zasady są zobiektywizowane, jednak na krytyczną uwagę zasługuje tendencja do zawyżania ocen, szczególnie z niektórych zaliczeń oraz egzaminu dyplomowego.

3).

Studenci potrafili wyjaśnić, czemu służą punkty ECTS. Nieznane są im jednak zasady przydziału punktów do przedmiotów. Władze Wydziału w trakcie wizytacji poinformowały o braku wyjazdów w ramach programu Erasmus bądź innych programów wymiany studentów. Władze Wydziału tłumaczyły powyższą sytuację brakiem zainteresowania wśród studentów studiów niestacjonarnych. Studenci potwierdzili, że w większości przypadków nie są chętni wyjechać na semestr/rok zagranicę w ramach programów wymiany. Przyczyną tego są obowiązki względem rodziny i praca, a także relatywnie słaba znajomość języka angielskiego, mimo prowadzonych na Uczelni lektoratów z tego języka. Studenci nie posiadali żadnej wiedzy o możliwościach wyjazdu w ramach innych programów niż Erasmus bądź o wymianach krajowych, nie zabiegali też o takie informacje. Wiedzieli jednak, w jaki sposób mogliby je uzyskać, gdyby tylko chcieli.

Studenci określili naukę języka prowadzoną w Uczelni, jako wystarczającą i na odpowiednim ich zdaniem poziomie. Zapytani o zapotrzebowanie na przedmioty kierunkowe w językach obcych, zdecydowanie okazali sprzeciw wobec takiego rozwiązania. Obawiają się, że nie poradziłiby sobie z nauką przedmiotów kierunkowych w języku obcym. Nie potrafili powiedzieć, na jakim poziomie powinni zakończyć docelowo naukę języka obcego. Wydział Zamiejscowy w Tarnowskich Górach nie jest objęty, z uwagi na niestacjonarne studia, współpracą międzynarodową. Zespół oceniający uważa, iż należy informować

studentów i konsekwentnie przestrzegać wymogu osiągania efektów z języka obcego na poziomie B -2.

4).

Dla kierunku *ekonomia* opracowany jest zestaw opisów przedmiotów (sylabusy). W sylabusach na ogół dobrze są określone treści programowe, osobno dla wykładów i dla ćwiczeń, w sposób zwięzły i merytorycznie poprawny. Dla każdego z przedmiotów określone są cele i efekty w przekroju wiedzy, umiejętności oraz kompetencji, również w wykorzystaniu zapisów standardu dla treści kształcenia podstawowego i kierunkowego. W części dotyczącej formy i warunki zaliczenia na ogół zaznaczana jest tylko forma zaliczenia. W sylabusie nie ma zaznaczonego semestru i roku, na którym jest dany przedmiot. Sylabusy dostępne są na stronie internetowej Wydziału.

Kształcenie na kierunku *ekonomia* prowadzone jest wyłącznie w trybie niestacjonarnym. Organizacja zajęć obejmuje 8 zjazdów w każdym semestrze studiów. Raz w miesiącu zajęcia odbywają się dodatkowe w czwartek w godzinach popołudniowych. Studenci uznali, iż odpowiednio wczesna znajomość terminów zjazdów pozwala bezproblemowo dostosować plan pracy zawodowej tak, by móc uczestniczyć w zajęciach.

Studenci uznali opiekę naukową i dydaktyczną za odpowiednią. Stwierdzili, że pomimo utrudnień związanych z dojazdem większości prowadzących z innych ośrodków naukowych, ich dostępność poza godzinami zajęć jest wystarczająca, pomimo zachodzących sporadycznych przypadków niewyznaczenia godzin przyjęć. Wszyscy prowadzący są dla studentów dostępni mailowo, co uznali za wystarczające. Przepływ informacji pomiędzy kadrą a studentami odbywa się głównie za pośrednictwem starostów grup. Studenci określili go jako sprawnie działający.

W spotkaniu uczestniczyli studenci czwartego i szóstego semestru studiów pierwszego stopnia. Pierwsi z nich poinformowali, że pogorszeniu uległy zasady doboru promotora i tematu pracy dyplomowej. Studenci aktualnego szóstego semestru mieli możliwość dowolnego wyboru promotora. Studenci czwartego semestru zobowiązani zostali wykonać pracę dyplomową pod kierunkiem osoby prowadzącej seminarium, co budzi obawy, że przeciążenie promotorów liczbą dyplomantów uniemożliwi sprawne procedowanie przy tworzeniu oraz obronie pracy dyplomowej.

W Uczelni nie funkcjonuje platforma kształcenia na odległość a zatem uczelnia nie przewiduje wspierania procesu studiowania w formie internetowej. Studenci również nie byli zainteresowani taką formą studiowania. Pracę dziekanatu studenci ocenili pozytywnie. Zgodnie stwierdzili, że godziny pracy dziekanatu są w pełni dostosowane do ich potrzeb. Nie zgłosili także zastrzeżeń do samej pracy pracowników administracyjnych. Doceniają życzliwość i właściwe kompetencje obsługi zatrudnionej w dziekanacie. Na terenie Wydziału są umieszczone tablice informacyjne - zdaniem studentów znajdują się na nich potrzebne i użyteczne wiadomości. O wiele częściej korzystają jednak z informacji zamieszczonych na stronach internetowych, bowiem dostęp do tych informacji jest łatwiejszy, a podczas zjazdów nie zawsze mają wystarczająco dużo czasu na czytanie ogłoszeń zamieszczonych na tablicach. Dobrze oceniany jest kontakt z Władzami Wydziału – głównie poprzez wyznaczone godziny przyjęć, dostosowane do potrzeb studentów.

W projektowaniu planów studiów i programów nauczania uczestniczą przedstawiciele samorządu studenckiego przekazując swoje uwagi na posiedzeniach Senatu. Formułowanie opinii dotyczących planów studiów i programów nauczania odbywa się w formie pisemnej, zgodnie z art. 68 ust. 4 ustawy. Przedstawione opinie nie wnoszą żadnych poprawek, jedynie

pozytywnie opiniują przedstawione programy studiów. Brak poprawek w opinii, zdaniem przedstawicieli Samorządu Studenckiego wynika z wcześniejszych konsultacji z nimi projektów programów studiów oraz uwzględnieniu wystosowanych przez nich ustnie poprawek, już na etapie tworzenia projektu.

Program zajęć, zasady zaliczania oraz literatura niezbędna do opanowania pewnego zakresu wiedzy w celu zaliczenia danego przedmiotu podawane są na początku semestru. Zdaniem studentów informacje te są wystarczające.

Zdaniem studentów Uczelnia zapewnia wszelkie niezbędne elementy mające na celu zmotywowanie studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia. Problem ewentualnego braku motywacji do prowadzenia ponadprogramowych badań wynika z faktu, iż studia są realizowane równolegle z wykonywaniem często bardzo obciążającej pracy zawodowej i obowiązków życia rodzinnego. Mechanizmem najbardziej motywującym do osiągania wysokich wyników w nauce jest stypendium Rektora.

W ramach opieki materialnej studenci mogą otrzymywać stypendia naukowe oraz socjalne. Zasady przyznawania pomocy materialnej są jasno określone – podane do wiadomości studentom. Studenci uczestniczący w spotkaniu pozytywnie ocenili zasady przyznawania poszczególnych świadczeń.

Opieka materialna studentów realizowana jest na podstawie „Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów WSZiA w Opolu”. Podział Funduszu Pomocy Materialnej spełnia wymogi zawarte w art. 174 ust. 4 ustawy. Świadczenia pomocy odpowiedniego organu Samorządu Studentów, potwierdzająca fakt ustalenia regulaminu w porozumieniu z Samorządem Studenckim zgodnie z trybem przewidzianym w art. 186 ust. 1 ustawy. Regulamin Samorządu Studenckiego w § 6 ust. 2 jasno mówi, że organem uchwałodawczym samorządu jest Parlament Studentów WSZiA, do którego uprawnień – wedle § 16 ust. 1 należy określanie zasad przyznawania studentom pomocy materialnej.

Istotnym wsparciem dla studentów motywującym do osiągania dobrych wyników w nauce jest stypendium Rektora. Stypendium Rektora dla najlepszych studentów przysługuje studentowi, który m.in. złożył w dziekanacie indeks w określonych terminach. Wedle art. 181 ustawy stypendium Rektora dla najlepszych studentów może otrzymywać student, który uzyskał za rok studiów wysoką średnią ocen – jest tu ważny zatem termin uzyskania wszystkich zaliczeń, a nie złożenia indeksu.

W Tarnowskich Górach Uczelnia nie dysponuje bazą noclegową. Studenci uczestniczący w spotkaniu jednogłośnie uznali, że nie korzystaliby z miejsc noclegowych w trakcie zjazdów, bowiem większość z nich mieszka w pobliskich miejscowościach, przez co bez problemu mogą dojeżdżać na Uczelnię w weekendy zjazdowe. Według studentów decydującym kryterium wyboru Uczelni była bowiem przede wszystkim niewielka odległość od miejsca zamieszkania.

W Wydziale Zamiejscowym nie funkcjonują organizacje studenckie, które wspierałyby rozwój kulturowy i społeczny studentów. Informacji o ewentualnym doradztwie zawodowym bądź ofertach pracy studenci szukają w dziekanacie. Są to jednak bardzo sporadyczne sytuacje, gdyż niemalże wszyscy studenci pracują, co dowodzi ich zdaniem posiadania umiejętności niezbędnych do znalezienia pracy.

Samorząd Studencki funkcjonuje jedynie na szczereblu uczelnianym, tj. w Opolu. W Tarnowskich Górach studenci wybierają starostów grup, którzy pośredniczą w kontakcie między władzami Wydziału i prowadzącymi a koleżankami i kolegami z roku. Prowadzenie

zajęć w Wydziale Zamiejscowym tylko w trybie niestacjonarnym nie wpływa korzystnie u studentów na podejmowanie inicjatyw rozwoju uczelnianego życia kulturowego, co wynika przede wszystkim z obciążenia pracą zawodową.

Jako ciało uchwałodawcze uczelnianego samorządu funkcjonuje Parlament Studentów, w skład którego wchodzi przedstawiciele organizacji studenckich oraz starostowie wszystkich grup funkcjonujących na Uczelni. Władze Uczelni zapewniają pomieszczenie oraz jego konieczne wyposażenie dla Samorządu Studentów. Samorząd uczelniany posiada swoje biuro, w którym znajdują się 2 komputery z dostępem do Internetu, drukarka, ksero. Uczelniany samorząd ceni sobie współpracę z władzami Uczelni. Brak strony internetowej (w przebudowie) bądź ogłoszenia z informacją o adresie mailowym znacznie utrudnia kontakt z przedstawicielami samorządu.

Na początku semestru prowadzący zajęcia ustalają terminy, godziny i miejsce konsultacji (dobrane stosownie do potrzeb studentów). Większość nauczycieli podaje swoje adresy poczty elektronicznej (bądź można je znaleźć na stronie internetowej), zazwyczaj odpowiadają na przesyłane do nich maile. Studenci powiedzieli, że prowadzący zwykle są obecni podczas godzin konsultacji, chociaż zdarzają się nieliczne wyjątki. Zgłosili również uwagę, że bardzo sporadycznie część zajęć się nie odbywa ze względu na nieobecność prowadzących bądź zajęcia prowadzone są przez osoby zastępujące.

Godziny otwarcia biblioteki zdaniem studentów uczestniczących w spotkaniu są przystępne i wystarczające. Studenci pochwalili fakt, iż w Wydziale zamiejscowym mogą poprosić o przewiezienie z biblioteki głównej w Opolu poszczególnych tytułów i odebrać je podczas najbliższego zjazdu.

Studenci poinformowali, że na Wydziale funkcjonuje bufet, czynny także w weekendy.

Studenci okazali się zadowoleni z wybranego kierunku studiów i wydziału. Dokonując takiego wyboru kierowali się przede wszystkim niewielką odległością Wydziału od miejsca zamieszkania. Większość z obecnych planuje rozpocząć studia II stopnia w celu doskonalenia swoich kwalifikacji.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Przyjęte przez Uczelnię zasady rekrutacji z punktu widzenia możliwości realizacji procesu kształcenia i potencjału Uczelni nie budzą zastrzeżeń. Zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących.

7.2) Analiza sposobu weryfikacji osiągnięć studentów pozwala stwierdzić, że określone zasady zaliczania są zobiektywizowane, pozwalające na zweryfikowanie wiedzy studentów, jednak sposób oceniania w wielu przypadkach prowadzi do zawyżania ocen.

7.3) Wyjazdy w ramach programów wymiany zagranicznej i krajowej nie funkcjonują z powodu braku zainteresowania studentów, wynikającego głównie ze zbyt niskiej znajomości języków obcych oraz znacznego obciążenia pracą zawodową.

7.4) Studenci są zadowoleni z zapewnianej im opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. Podejmując studia zdecydowaliby się ponownie na wybór tego samego Wydziału i kierunku studiów. Studenci ocenili pozytywnie system konsultacji oraz kontakt z kadrą dydaktyczną. Pozytywnie ocenili godziny oraz pracę dziekanatu i biblioteki. System pomocy materialnej funkcjonuje sprawnie i prawidłowo, budząc

jedynie niewielkie zastrzeżenia. Uczelnia zapewnia studentom opiekę socjalną i materialną oraz warunki wypełniania ustawowych obowiązków samorządu studenckiego. Działalność samorządu studenckiego jest właściwa.

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

1).

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia powstawał w Uczelni w roku 2007 kiedy to powołano Międzywydziałowy Zespół ds. opracowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, którego zadaniem było przygotowanie zasad zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Opolu. Zespół przygotował wzory formularzy z hospitacji, wzory ankiet służących ocenie zajęć dydaktycznych i oceny pracowników dydaktyczno-naukowych. W roku 2008 powołano Biuro ds. Jakości Kształcenia, którego zadaniem miała być kontynuacja prac nad wypracowaniem zasad zapewnienia jakości kształcenia obowiązującego w całej uczelni. Jednakże nie opracowano jednolitego dokumentu, z którego jasno wynikałoby wprowadzenie na Wydziale struktury zarządzania procesem dydaktycznym. Procedury związane z wprowadzeniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zostały uchwalone Uchwałą Nr 2/04/2009 Senatu z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie zapewnienia jakości kształcenia. W uchwale tej określono zasadnicze cele i procedury związane z jego wprowadzeniem na poziomie uczelni oraz wydziałów. Nadzór nad realizacją procedur określonych w tej uchwale ma sprawować Biuro ds. Zapewnia Jakości Kształcenia, wspomagając władze Uczelni i Wydziału oraz uczestników procesu kształcenia. Zadaniem Biura miało być gromadzenie propozycji zmian programach nauczania zgłaszane przez pracowników, studentów i inne osoby, analiza protokołów pokontrolnych agencji akredytacyjnych, analiza raportów i zestawień dotyczących jakości kształcenia na Uczelni, a także coroczny przegląd zasad zapewniania jakości kształcenia. Uchwałą nr 2/12/2011 Senatu z dnia 20 grudnia 2011 r. powołano Senacką Komisję ds. jakości kształcenia, która przejęła kompetencje Biura ds. Jakości Kształcenia.

W Wydziale Zamiejscowym w Tarnowskich Górach gromadzona jest dokumentacja potwierdzająca funkcjonowanie Komisji.

Wyniki analizy pracy Komisji powinny być analizowane przez Radę Wydziału, z uwzględnieniem wyników ankietyzacji prowadzonej wśród studentów i hospitacji zajęć dydaktycznych. Ponadto w celu bieżącego monitoringu procesu dydaktycznego Dziekan powinien organizować 2 do 3 razy w semestrze spotkania ze starostami lat i samorządem studentów.

Brak jest w Wydziale formalnych dokumentów dotyczących systemu upowszechniania informacji na temat wyników monitorowania procesu kształcenia i uzyskanych efektów kształcenia.

Treść podstawowego dokumentu regulującego system zapewnienia jakości kształcenia, wzmiankowanej Uchwały Senatu z dnia 23 kwietnia 2009 roku nie w pełni zapewnia spełnienie wymogu wypracowania przez jednostkę przejrzystej struktury zarządzania kierunkiem studiów oraz zapewnienia systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia. Nie zapewnia procesów stałej rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości kształcenia. W praktyce na podstawie raportu samooceny oraz rozmów w trakcie wizytacji zidentyfikowano następujące elementy funkcjonowania systemu zapewnienia jakości:

1. Realizowane są ankietowe badania jakości kształcenia o charakterze ogólnouczelnianym i wydziałowym prowadzone wśród studentów. Zgodnie z regulaminem oceny pracowników studenci oceniają pracowników raz na trzy lata. Przedstawiono ankiety oceny 6 nauczycieli, oceny były zróżnicowane, aczkolwiek w większości zdecydowanie pozytywne. Oceny nauczycieli realizowane w cyklu trzyletnim należy ocenić jako zdecydowanie zbyt rzadkie.
2. Ocena okresowa nauczycieli akademickich realizowana jest w okresach trzyletnich. W trakcie wizytacji przedstawiono formularze ocen okresowych za okres lat 2009-2011. Ocen dokonuje Komisja powołana przez Radę Wydziału. Są one bardzo skrótowe, ale biorą pod uwagę wymiary działalności takie jak: działalność dydaktyczna, naukowo – badawcza, organizacyjna oraz opinia studentów. Ważne, że w trzech pierwszych wymiarach arkusza oceny uwzględniono zarówno opinię przełożonego jak i opinie Komisji. Oceny są formułowane w skali od 2 do 6 i taki też jest wymiar oceny ostatecznej.
3. Zebrania pracowników dydaktycznych, które odbywają się co najmniej dwa razy w semestrze. Na zebraniach jest obecny rektor, omawiane są przydziały zadań. Kwestie dydaktyczne na przykład prowadzenia seminariów. Dyskutuje się zagadnienia organizacyjne, na przykład rekrutacji czy pomysłów na promocję.
4. Prowadzona jest ocena pracy dziekanatu.
5. Hospitacje zajęć dydaktycznych przewidziane są w systemie jakości kształcenia. W okresie października i listopada 2011 r. zostało przeprowadzonych 7 hospitacji zajęć dydaktycznych w oparciu o przygotowany arkusz oceny. Ocena obejmuje kryteria merytoryczne oraz dydaktyczne. W arkuszu zawarte są oceny końcowe. Arkusz hospitacji przedstawiany jest osobie ocenianej (podpis osoby hospitowanej). Ten element monitorowania realizacji efektów kształcenia należy uznać za właściwy.
6. Przeglądy programów nauczania. Raz w roku dokonywana jest analiza programu nauczania pod kątem uporządkowania i zgodności „tzw. siatki studiów, jak i sylabusów”. W oparciu o informacje uzyskane w trakcie wizytacji można stwierdzić, że informację o takim przeglądzie przedstawia dziekan na Radzie Wydziału.

W opinii studentów ankietyzacja prowadzona jest na Wydziale systematycznie. Uczestnicy spotkania poinformowali, iż raz - bądź dwukrotnie wypełniali ankiety dotyczące nauczycieli akademickich. Kwestionariusz ankiety zdaniem studentów jest jasny i przejrzysty oraz uwzględnia najważniejsze kwestie. Wykorzystywany wzór ankiety składa się z 12 pytań. Oceniana jest przede wszystkim postawa i wiedza prowadzących. Ankieta pozwala na ocenę zarówno samego sposobu prowadzenia zajęć (m.in. wykorzystywane metody, komunikatywność, postawa prowadzącego wobec studentów), jak również przekazywanych treści (m.in. czy występują powtórki materiału, czy przekazywane treści są nowe). Formularz ankiety nie uwzględnia pytań dotyczących oceny formy sprawdzenia wiedzy. Ankieta przeprowadzana jest w formie papierowej, w trakcie zajęć dydaktycznych. Wyniki ankiet są opracowywane, tj. wyliczana jest średnia ocen w zakresie wszystkich pytań. Następnie wyniki te zostają wykorzystane w trakcie okresowej oceny nauczycieli akademickich i archiwizowane. Z nauczycielami uzyskującymi niskie wyniki Władze Wydziału przeprowadzają odpowiednie rozmowy bądź wyznaczają hospitacje zajęć prowadzonych przez negatywnie ocenionych. Nie przedstawiono żadnego dokumentu potwierdzającego wymierny wpływ wyników ankiet na ocenę nauczycieli.

Studenci wchodzi w skład Uczelnianego Biura ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, które odpowiada m.in. za określenie celów i strategii zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni. Studenci uczestniczyli także w posiedzeniach Rady Wydziału, na których poruszana była tematyka jakości kształcenia – nie zabierali jednak głosu w tej sprawie, czego dowodzą

protokoły z zebrań. W trakcie wizytacji niemożliwe okazało się zorganizowanie spotkania ze studentami zasiadającymi w wymienionym organie.

Studenci uczestniczący w spotkaniu nie zgłosili własnych pomysłów mających na celu ulepszenie systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zaznaczyli jednak, że dobry kontakt z Władzami Wydziału pozwala na szybsze i klarowniejsze przeanalizowanie i rozwiązywanie ewentualnych problemów.

Ocena efektów kształcenia dokonywana jest w zakresie wyników egzaminacyjnych i zaliczeniowych oraz procesu dyplomowania. Prodziekan Wydziału dokonuje analizy wyników sesji i przedstawia wynikające z tego wnioski Radzie Wydziału WSZiA. W uczelni dotychczas nie wypracowano procedur zapewnienia systematycznego udziału interesariuszy w procesie oceny efektów kształcenia i dostosowania efektów kształcenia do ich zmieniających się potrzeb. Natomiast jako wywierający znaczący wpływ na budowanie oferty edukacyjnej należy ocenić wyniki badań nad rynkiem pracy regionu opolskiego, w którym Uczelnia bierze udział. Uczelnia realizuje badania na zlecenie instytucji zewnętrznych dotyczące potrzeb edukacyjnych w regionie, badania opinii pracodawców czy monitorowanie oczekiwań społeczności lokalnej. Należy sądzić, iż doświadczenia wyniesione z tych badań i wiedza pozwolą na wprowadzenie do wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia stałego elementu zapewniającego doskonalenie programu kształcenia.

Z przeprowadzonych rozmów podczas wizytacji a także na podstawie protokołów z posiedzeń Rady Wydziału można stwierdzić, iż Rada Wydziału w trakcie każdego roku akademickiego analizuje aktualny program studiów poszczególnych kierunków studiów, zwracając przy tym uwagę na obowiązujące standardy kształcenia, a także na oczekiwania pracodawców wobec absolwentów kierunku.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia nie wypracował systematycznych form upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia oraz wprowadzanych zmian.

Na spotkaniu ze studentami studenci stwierdzili, iż nie są im przedstawiane wyniki opracowanych ankiet. Sami także nie próbowali uzyskać takich informacji. Ich zdaniem nie ma nauczyciela, co do którego mieliby istotne uwagi, a ewentualne problemy – jeśli już sporadycznie występują – są po ich zgłoszeniu niezwłocznie analizowane i rozwiązywane przez Władze. Uzasadnione jest podjęcie kroków mających na celu informowanie studentów wynikach ankietyzacji. Według informacji uzyskanych od Władz Uczelni wyniki oceny pracowników naukowo-dydaktycznych przedstawiane są właściwym Dziekanom, Kierownikom Katedr oraz ocenianym pracownikom. Zapytani o hospitację zajęć studenci poinformowali, że te mają miejsce sporadycznie. Nie widzą jednak potrzeby i konieczności hospitowania zajęć, które są ich zdaniem prawidłowo prowadzone.

Studenci poinformowali, że nie są na bieżąco informowani o wprowadzanych zmianach w systemie zapewnienia jakości kształcenia.

2).

Uczelnia ściśle współpracuje z licznymi interesariuszami zewnętrznymi. Wiąże się to z realizacją projektów UE oraz istotną rolą Uczelni w procesach zarządzania rozwojem regionu. Szczególnie bliskie relacje występują z urzędami pracy. Współpraca ta pozwoliła ustalić stopień zatrudnialności absolwentów uczelni i wydziału zamiejscowego co tworzy podstawy do budowania oferty edukacyjnej w szczególności w zakresie oferowanych specjalności kształcenia.

Ponieważ większość studentów Wydziału Zamiejscowego to mieszkańcy regionu stąd przywiązywanie znaczenia opinii pracodawców przy oferowaniu specjalności i właściwego poziomu kształcenia jest niezbędne.

Studenci mają swoją reprezentację w Senacie Uczelni na poziomie wymaganym w art. 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Uwagę zwraca stosunkowo niska frekwencja członków studenckich na posiedzeniach Senatu jednego z senatorów studenckich. Przedstawione zostało pismo datowane na październik 2011 informujące o zmianie personalnej przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni w związku z przeprowadzeniem wyborów wśród studentów. Na listach obecności posiedzenia Senatu wciąż widnieją jednak nazwiska przedstawicieli studentów poprzedniej kadencji. Zastrzeżenia budzi brak jasnych zasad wyboru przedstawicieli studentów do Senatu Uczelni. Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez przewodniczącą samorządu, to ona deleguje przedstawicieli studentów do Senatu. Wedle art. 60 ust. 1 ustawy Senat uczelni jest organem kolegialnym, w związku z czym przedstawiciele wszystkich grup wchodzących w skład organu powinni pochodzić z wyboru. Wśród 10 członków Rady Wydziału jest 2 przedstawicieli studentów, jest więc spełniony art. 67 ust. 4 ustawy.

Studenci wchodzą w skład komisji rektorskich i senackich; w tym dyscyplinarnych ds. studentów i (zgodnie z art. 213 ust. 5 oraz art. 142 ust. 3). Wskazane byłoby organizowanie szkoleń dla studentów z zakresu praw i obowiązków.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+		-	+
Umiejętności	+	+	+/-		-	+
Kompetencje społeczne	+	+	+/-		-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Występuje i funkcjonuje na wydziale wiele elementów systemu zapewnienia jakości kształcenia, jednakże można by oczekiwać ich większej spójności i kompleksowości, a także przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym. Niezbędne jest także częstsze prowadzenie ocen nauczycieli akademickich oraz ocen zajęć prowadzonych przez poszczególnych pracowników. Prowadzone badania rynku pracy oraz ankietyzacja zajęć tworzą podstawy do rewizji programu kształcenia. Wydział dokonuje systematycznej oceny efektów kształcenia

8.2) Uczelnia współpracuje z licznymi interesariuszami zewnętrznymi, i powinna zapewnić ich systematyczny i bezpośredni udział w systemie zapewnienia jakości kształcenia. W procesie zapewnienia jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy

dydaktyczni a także administracyjni oraz studenci. Programy studiów są opiniowane przez Samorząd Studencki. Studenci zasiadają w komisjach zajmujących się jakością kształcenia oraz w organach kolegialnych Uczelni, zgodnie z kryterium ustawowym.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. koncepcja rozwoju kierunku		*			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		*			
3. program studiów		*			
4. zasoby kadrowe		*			
5. infrastruktura dydaktyczna			*		
6. prowadzenie badań naukowych					
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się			*		
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		*			

Potencjał kadrowy, infrastruktura dydaktyczna a przede wszystkim współpraca władz Uczelni z otoczeniem gospodarczym i społecznym regionu Tarnowskich Gór tworzy pełne szanse na utrzymanie kształcenia na kierunku *ekonomia* i jego dalszy rozwój. Stan przygotowania Uczelni i Wydziału do określenia efektów kształcenia zgodnych z wymogami KRK tworzy bardzo dobre podstawy do doskonalenia jakości kształcenia. Należy podjąć działania aktywizujące studentów do pracy w Kołach Naukowych oraz doskonalić wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia poprzez utrwalenie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi wspomagającej budowanie koncepcji kształcenia odpowiadającej potrzebom rynku pracy.